

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:
- NB
- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
  - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 64 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.
- Indien in een antwoord 'voorbeeld van een juist antwoord' staat, bevat het antwoord **voorbeelden** van juiste antwoorden. Het is **geen** opsomming van alle denkbare juiste antwoorden.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting van Nederland

---

1 maximumscore 1

nummer 1 (= de invoering van de ministeriële verantwoordelijkheid)
en
nummer 2 (= de invoering van het budgetrecht)

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, mag 1 scorepunt worden toegekend.

2 F

3 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht/VvVK / Vrije Vrouwenvereniging.

4 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De tekenaar komt op voor de arbeiders en hij is een aanhanger van het socialisme 1
- De politieke voorkeur van de tekenaar blijkt uit (één van de volgende): 1
  - de titel van de prent ('De industrie gaat voor');
  - de ongeïnteresseerde houding van de fabrieksdirecteur;
  - de onderdanige/nederige houding van de vrouw;
  - de grove manier waarop de fabrieksdirecteur de (werkende) vrouw te woord staat;
  - de dikke/net geklede directeur tegenover de magere/armoedig geklede vrouw.

Opmerking

Alleen als bij het eerste onderdeel van de vraag beide antwoorden juist zijn, mag 1 scorepunt worden toegekend. Het tweede scorepunt mag alleen toegekend worden als het eerste onderdeel van de vraag juist beantwoord is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- wel deelnemen (één van de volgende): 1
  - Het was dé mogelijkheid om daadwerkelijk iets te doen voor de belangen van de arbeiders (of een voorbeeld daarvan).
  - Het was dé kans om invloed op het regeringsbeleid uit te oefenen/verantwoordelijkheid te dragen.
- niet deelnemen (één van de volgende): 1
  - De partij wilde zuiver in de leer zijn/blijven.
  - De partij wilde geen compromissen sluiten (in een coalitie).
  - De partij wilde geen verantwoordelijkheid dragen voor (het leiden van) een burgerlijke, kapitalistische samenleving.
  - De verschillen tussen de politieke programma's waren te groot.
  - Regeringsdeelname ging in tegen de revolutionaire aard van de partij.
  - De partij was bang om kiezers te verliezen.

6 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- Zij waren (te) druk met het huishouden / gezin / het verdienen/aanvullen van het gezinsinkomen.
- Zij waren onmondig / hadden weinig opleiding gehad.
- Zij hielden zich niet met vrouwenrechten bezig omdat zij zich (nog) niet bewust waren van hun achterstand(spositie) / dachten dat dit normaal was.
- Zij vonden de strijd om algemeen kiesrecht/sociale wetgeving van groter belang.

7 maximumscore 1

1 = mannelijke

2 = mannelijke én vrouwelijke

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, mag 1 scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Klassieke grondrechten bieden burgers bescherming **tegen** de overheid. Een voorbeeld is: iedere burger heeft individuele rechten zoals de vrijheid van drukpers, van meningsuiting en godsdienstvrijheid 1
- Sociale grondrechten bieden burgers bescherming **door** de overheid. Een voorbeeld is: iedere burger heeft recht op werk, huisvesting en onderwijs / zorg en welzijn verstrekt door de overheid 1

Opmerking

Alleen als na een juiste keuze een juist voorbeeld volgt, mag 1 scorepunt worden toegekend.

9 maximumscore 1

nummer 2 (= het recht van amendement)
en
nummer 4 (= het recht van initiatief)

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, mag 1 scorepunt worden toegekend.

10 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- Het staatshoofd/de koning(in) moet een handtekening zetten onder alle (door het parlement aangenomen) wetten.
- In naam van het staatshoofd/de koning(in) worden wetsvoorstellen aangeboden aan het parlement.

11 C

12 A

13 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de kandidaat een belangrijke historische gebeurtenis uit de afgelopen 170 jaar kan noemen met een argument dat aansluit bij het belang ervan voor de ontwikkeling van de parlementaire democratie en rechtsstaat in Nederland, bijvoorbeeld:

- de Grondwet van 1848, (met als argument) omdat toen klassieke grondrechten vastgelegd werden / de ministeriële verantwoordelijkheid/koninklijke onschendbaarheid ingevoerd werd.
- de invoering van algemeen kiesrecht voor mannen/passief kiesrecht voor vrouwen in 1917, (met als argument) omdat meer mensen invloed/inspraak kregen op het politieke proces.
- de grondwetsherziening van 1983, (met als argument) omdat sociale grondrechten werden ingevoerd.

Opmerking

Alleen als na een historisch juiste gebeurtenis een juist, bijpassend argument volgt, mag 1 scorepunt worden toegekend.

Historisch overzicht vanaf 1900

---

15 maximumscore 2

Bij onderdeel 1 past bij a (= industrialisatie).
 Bij onderdeel 2 past bij d (= wapenwedloop).
 Bij onderdeel 3 past bij e (= wraakgevoelens).
 Bij onderdeel 4 past bij c (= militarisme).

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

16 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In de bron is te zien: inflatie/geldontwaarding 1
- Daardoor nam het vertrouwen in de democratie af, omdat de Duitse bevolking zag dat de (nieuw gekozen) parlementen/de (nieuwe) regering(en) (tijdens de Republiek van Weimar) de economische problemen/de armoede niet konden oplossen/de inflatie geen halt konden toeroepen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is dat in de Sovjet-Unie dankzij Stalin/het communisme de welvaart/de economische ontwikkeling/de industrialisatie/de technische vooruitgang zou zijn toegenomen.

Opmerking

Niet goed gerekend mag worden als alleen de toename van de autoproductie genoemd wordt.

18 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om het Vijfjarenplan / de planeconomie.

19 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de Sovjet-Unie een totalitaire samenleving was, omdat er geen sprake was van vrijheid van meningsuiting / je niet mocht zeggen wat je wilde / er sprake was van censuur/terreur/afluisterpraktijken / het gevaarlijk was zich over de politiek uit te laten.

Opmerking

Alleen als na 'totalitair' een juiste verklaring volgt, mag 1 scorepunt worden toegekend.

20 D

21 maximumscore 2

Bij uitspraak 1 hoort b (= Drees).
 Bij uitspraak 2 hoort c (= Mussert).
 Bij uitspraak 3 hoort d (= Troelstra).
 Bij uitspraak 4 hoort a (= Colijn).

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

22 D

23 B

Vraag	Antwoord	Scores
24	<p>maximumscore 1 de stad: Rotterdam de gebeurtenis: het bombardement (mei 1940)</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen als na het noemen van de juiste stad de juiste gebeurtenis volgt, mag 1 scorepunt worden toegekend.</i></p>	
25	<p>maximumscore 2 reactie: enthousiast Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Omdat het kind is vernoemd naar Mussert / Hitler / Mussolini / de leiders van het nationaal-socialisme (en fascisme). – Omdat de advertentie verscheen in een krant die vóór samenwerking met de Duitsers was / een NSB-krant. – Omdat het kind een "zoon voor den nieuwe tijd" wordt genoemd. <p>per reden</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen als na een juiste keuze een juiste reden volgt, mag per reden 1 scorepunt worden toegekend.</i></p>	1
26	<p>C</p>	
27	<p>maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat het hier om de Hongerwinter gaat.</p>	
28	<p>maximumscore 2 Uit het antwoord moet aan de hand van twee verschillende oorzaken, zoals de Holocaust, het gebruik van atoombommen, de bombardementen op steden, blijken dat er in de Tweede Wereldoorlog meer burgerslachtoffers vielen dan in de Eerste Wereldoorlog.</p> <p>per juiste oorzaak</p>	1
29	<p>maximumscore 2 Eerst gebeurtenis 2, dan 4, daarna 1, vervolgens 3 en ten slotte 5.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, mag 1 scorepunt worden toegekend.</i></p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):

- Soekarno had (op 16 augustus 1945) de onafhankelijkheid van Indonesië uitgeroepen / wilde de onafhankelijkheid verdedigen.
- Er waren nauwelijks Nederlandse soldaten aanwezig om het gezag te herstellen / de orde te handhaven.
- Het ontbrak aan een Nederlands ambtenarenapparaat/Nederlandse bestuurders.
- De Nederlanders waren gevangen gezet/geïnterneerd / net pas vrijgelaten.
- Het overbrengen van mensen / materieel vanuit Nederland naar Indonesië kostte (te) veel tijd.
- Nederland kreeg geen steun van de geallieerden.

per juist antwoord

1

31 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de stichting van mening was dat de genoemde personen allen onderdrukkers waren / tegen de democratie/voor een totalitaire samenleving waren / zowel Soekarno als Mussert samenwerkten/collaboreerden met een bezetter/de vijand.

32 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- Mussert was een nationaal-socialist, Soekarno niet.
- Mussert had relatief weinig aanhangers onder de Nederlandse bevolking / Soekarno had een grote(re) aanhang onder de Indonesische bevolking.
- Mussert gaf de onafhankelijkheid van Nederland (door zijn collaboratie/samenwerking met de Duitse bezetter) zelf op / Soekarno kwam juist op voor de onafhankelijkheid van zijn land (door zich te verzetten tegen de Nederlandse kolonisator).

Vraag	Antwoord	Scores
33	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – De Nederlandse regering zag Indonesië als onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden (er was in de ogen van de regering sprake van een binnenlands conflict / er was geen sprake van oorlog). – Het gebruik van het woord 'politie' verwijst naar een binnenlands/intern probleem (en dat wilde de Nederlandse regering graag) / 'militair' verwijst naar een oorlogssituatie (met een ander land) en dat beeld wilde de Nederlandse regering vermijden. – De Nederlandse regering wilde de orde/(binnenlandse) rust herstellen (de nationalisten werden gezien als criminelen/opstandige burgers). – De Nederlandse regering wilde de naam 'oorlog'/'militaire actie' vermijden, direct na afloop van de Tweede Wereldoorlog / Het conflict in Indonesië was niet vergelijkbaar met de Tweede Wereldoorlog. 	
34	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – De Muur werd gebouwd op Oost-Duits grondgebied in de Sovjetzone (dus kon er niets tegen gedaan worden). – Men wilde geen (atoom-)oorlog riskeren. 	
35	<p>maximumscore 2</p> <p>Westen: 3 en 4 Oostblok: 1, 2 en 5</p>	
	<p>indien vijf antwoorden juist indien vier of drie antwoorden juist indien minder dan drie antwoorden juist</p>	<p>2 1 0</p>
36	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitspraak 5 (= Het land wordt weer opgebouwd met Marshallhulp) • uitspraak 6 (= Nederland wordt lid van de EGKS) 	<p>1 1</p>
37	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat de DDR-regering bang was dat supporters zouden achterblijven (in het Westen).</p>	
38	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – De aanwezigheid van DDR-supporters was propaganda voor het land / De regering wilde de indruk wekken dat de DDR een (gewoon) vrij land was. – De afwezigheid zou worden uitgelegd als antipropaganda voor de DDR / (Het regime in) De DDR zou een gevangenis voor haar burgers zijn. 	

Vraag	Antwoord	Scores
39	D	
40	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaart 1 • omdat hierop te zien is dat na de (Zesdaagse) Oorlog Israël enkele Palestijnse gebieden / de Gazastrook / de Sinaiwoestijn / de Westelijke Jordaanoever / de Golan Hoogvlakte bezet hield 	1 1
	<p><i>Opmerking</i> <i>Voor een juiste verklaring in combinatie met een verkeerde kaart mogen geen scorepunten worden toegekend.</i></p>	
41	B	
42	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kritiek van de tekenaar is: een oplosbaar conflict wordt niet opgelost / er is geen wil over en weer om tot een oplossing te komen / er worden geen concessies gedaan over en weer • Dat doet hij door: te laten zien dat geweld/beschietingen een oplossing door middel van onderhandelingen/met elkaar praten in de weg staat / een simpele oplossing af te laten wijzen / te laten zeggen: dat is te gemakkelijk 	1 1
43	<p>maximumscore 1</p> <p>Glasnost</p>	
44	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p>Tijdens de Koude Oorlog waren enkele van de vijf permanente leden (de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie) van de Veiligheidsraad vijanden van elkaar. Zij hadden het vetorecht waardoor ze elkaars voorstellen konden tegenhouden.</p> <p>indien drie begrippen gebruikt worden in een juiste onderlinge samenhang en betekenis</p> <p>indien twee begrippen gebruikt worden in een juiste onderlinge samenhang en betekenis</p>	2 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

45 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de Olympische Spelen in Seoel gehouden moeten zijn, want in de lijst van medaillewinnaars staat Oost-Duitsland / West-Duitsland en dat land / die landen bestond(en) alleen tussen 1949 en 1991.

Opmerking

Alleen als na een juiste keuze een juiste verklaring volgt, mag 1 scorepunt worden toegekend.

46 D

47 B

48 maximumscore 2

- bewering 1 1
- bewering 3 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- bron 1 onderdeel 1: J. ter Haar, Geschiedenis van de Lage Landen, deel 4, Bussum 1971, pag. 284.
onderdeel 2: P. Brood e.a. (red.), Het grote vaderlandse geschiedenis boek, Zwolle/Den Haag 2008, pag. 288.
- bron 2 G. Mak e.a. (red.), Verleden van Nederland, Amsterdam 2008, pag. 378.
- bron 3 Het beste van Albert Hahn, Amsterdam/Brussel 1984, pag. 51.
- bron 4 J. van Deth en J. Vis, Regeren in Nederland: Het politieke en bestuurlijke bestel in vergelijkend perspectief, Assen 2006, pag. 36.
- bron 5 naar: Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden 2002, Den Haag, pag. 5.
- bron 6 <http://vorige.nrc.nl/article1884853.ece>
- bron 7 A.J.P. Taylor, Standaard geschiedenis van de 20e eeuw. Deel 1 1900-1914, Utrecht 1969, pag. 127, 129, 185 en 423.
- bron 8 naar: A.J.P. Taylor, Standaard geschiedenis van de 20e eeuw. Deel 3 1919-1934, Utrecht 1969, pag. 199.
- bron 9 R.R. Palmer, A History of the Modern World, New York 2002, pag. 735.
- bron 10 naar: O. Figes, Fluisteraars, Leven onder Stalin, Amsterdam 2007, pag. 5.

- bron 11 naar: A.C. de Beer e.a., Studiegids voor het centraal schriftelijk eindexamen geschiedenis en staatsinrichting 1992 voor Ibo/mavo, Amsterdam 1991, pag. 71.
- bron 12 uitspraak 1 naar: R. Aerts, e.a., Land van kleine gebaren. Een politieke geschiedenis van Nederland 1780-1990, Amsterdam 2004, pag. 249-250.
uitspraak 2 naar: [http://www.geschiedenis24.nl/nieuws/2008/januari/In-Europa-1933-de-
eerste-landdag-van-de-NSB.html](http://www.geschiedenis24.nl/nieuws/2008/januari/In-Europa-1933-de-eerste-landdag-van-de-NSB.html)
uitspraak 3 naar: R. Aerts, e.a., Land van kleine gebaren. Een politieke geschiedenis van Nederland 1780-1990, Amsterdam 2004, pag. 187.
uitspraak 4 naar: J. Bank, Hendrikus Colijn, Antirevolutionair, Houten 1987, pag. 92-93.
- bron 13 A.J.P. Taylor, Standaard geschiedenis van de 20e eeuw, deel 3 1919-1934, Utrecht 1969, pag. 166.
- bron 14 <http://reinierdejong.wordpress.com/category/graphic/>
- bron 15 naar: <http://www.vernoeming.nl/hou-zee-hier-ben-ik-anton-adolf-benito-jansen>
- bron 16 eigen beheer Cito/CvE
- bron 17 eigen beheer Cito/CvE (op basis van autobiografisch materiaal)
- bron 18 Het Laatste Nieuws uit Indië, 21 november 1946.
- bron 19 http://www.cs.utah.edu/~hatch/berlin_wall.html
- bron 20 naar: [http://www.geschiedenis24.nl/andere-tijden/afleveringen/2005-2006/Duitse-
broederstrijd.html](http://www.geschiedenis24.nl/andere-tijden/afleveringen/2005-2006/Duitse-broederstrijd.html)
- bron 21 naar: <http://mini.cidi.nl/Kijk/muziek/Hatikvah.html> en <http://nl.wikipedia.org/wiki/Hatikwa>
- bron 22 eigen beheer Cito/CvE
- bron 23 J. Collignon, S. Verwey, B. van der Schot, T. Janssen, en L. Munnik, Het jaaroverzicht in cartoons opgetekend, Houten 2009, pag. 15.
- bron 24 http://nl.wikipedia.org/wiki/Olympische_Zomerspelen_1988#Medaillespiegel
- bron 25 naar: J.M. Owen en J. Judd Owen: Religion, the Enlightenment, and the New Global Order, New York 2010, pag. 8.
- bron 26 naar: http://www.un.org/Docs/sc/unsc_resolutions.html